

**Απόπειρα αποτίμησης
της δεκαοκτάχρονης εμπειρίας
αυτοαξιολόγησης σχολείου στην
Ελλάδα.**

**Τι τελικά καθορίζει την
αυτοαξιολόγηση;
Γιώργος Μπαγάκης, Καθηγητής**

**Μονάδα Μεθοδολογίας, Πολιτικών και Πρακτικών
Επιμόρφωσης, Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής
Πολιτικής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (Κόρινθος)**

Ευχαριστώ για την πρόσκληση

- Ιδιαίτερη τιμή για μένα
- Η συνεργασία με την Κύπρο είναι πάντα μεγάλη μου χαρά
- Ως Ελλάδα έχουμε να μάθουμε πολλά από τα εκπαιδευτικά σας επιτεύγματα. Προσωπικά συχνά τα «ζηλεύω»
- Γενικότερα οι συνεργασίες Ελλάδας Κύπρου είναι πάρα πολύ σημαντικές για «χιλιάδες» λόγους

Η παρουσίαση

- A.** Συνοπτική παρουσίαση 5 ελληνικών, ευρωπαϊκών και διεθνών προγραμμάτων συναφών με την αυτοαξιολόγηση σχολείου και αποτίμηση της συνεισφοράς τους στην Ελλάδα

- B.** Ευρύτερα συμπεράσματα για την αυτοαξιολόγηση σχολείου

Α. Τα πέντε συναφή προγράμματα με την αυτοαξιολόγηση σχολείου

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟ ΓΡΑΜΜΑ	Συντονισμός	Συμμετέχουσες χώρες	Περί οδος	Τι μάθαμε;	Άμεση αξιοποίηση στην εθνική εκπαιδευτική πολιτική
Evaluating quality in school education	John MacBeath, University of Strathclyde	15 χώρες της ΕΕ του 1997	1997 - 1998	Αυτοαξιολόγηση σχολείου, Επαγγελματική ανάπτυξη	Προγράμματα ΕΣΠΑ 1998-2000 του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Carpe vitam. Leadership for Learning	John MacBeath, University of Cambridge	Αγγλία, Αυστραλία, Αυστρία, Δανία, Νορβηγία, Ηνωμένες Πολιτείες, Ελλάδα	2002 - 2005	Αυτοαξιολόγηση σχολείου, Επαιδευτική Ηγεσία, Επαγγελματική ανάπτυξη.	Προτάσεις για αξιοποίηση από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας το 2005-2006
Bridges Across Boundaries	John MacBeath, University of Cambridge	Αγγλία, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Ελλάδα, Ελβετία	2004 - 2005	Αυτοαξιολόγηση σχολείου, Επαγγελματική ανάπτυξη.	
International Teacher Leadership	David Frost, University of Cambridge	Αγγλία, Βαλκανικές χώρες, Πορτογαλία, Τουρκία	2009 -...	Αυτοαξιολόγηση σχολείου, Εκπαιδευτική ηγεσία, Επαγγελματική ανάπτυξη	Προτάσεις για αξιοποίηση από τον Ο.Ε.Π.ΕΚ. και το ΙΕΠ (2011-2012)

ΠΙΝΑΚΑΣ: Αποτύπωση 4 ευρωπαϊκών και διεθνών προγραμμάτων αυτοαξιολόγησης σχολείου, εκπαιδευτικής ηγεσίας, επαγγελματικής ανάπτυξης στα οποία συμμετείχε η Ελλάδα από το 1997

➤ Τα ευρωπαϊκά και διεθνή αυτά προγράμματα συμπληρώνονται με διαφορετικά ελληνικά προγράμματα στο τέλος της δεκαετίας το 1990 και στη δεκαετία του 2010 (χρηματοδότηση Ταμείο Συνοχής της ΕΕ).

➤ Το τελευταίο ελληνικό πρόγραμμα της δεκαετίας του 2010 είχε μεγάλη χρηματοδότηση: της τάξεως των εκατομμυρίων ευρώ.

Επειδή δεν σχετίζεται άμεσα με κάποιο από τα 4 ευρωπαϊκά ή διεθνή προγράμματα του πίνακα το θεωρούμε ως το **5^ο πρόγραμμα** της αποτίμησης μας

1. Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα αυτοαξιολόγησης σχολείου και η ελληνική του συνέχεια

1997-2000

Συζητήθηκε πρώτη φορά στην Ελλάδα η αυτοαξιολόγηση σχολείου στο πλαίσιο:

1α. του ευρωπαϊκού προγράμματος αυτοαξιολόγησης σχολείου
(Evaluating quality in school education)

- υλοποιήθηκε το 1997 στα 15 τότε κράτη μέλη της ΕΕ
- συντονισμός του John MacBeath (MacBeath, Schratz, Meuret, Jacobsen, 2005)

1β. του ελληνικού προγράμματος αυτοαξιολόγησης, με ευρωπαϊκά κονδύλια

- ακολούθησε αμέσως μετά και μέχρι το 2000 (Σολομών, 1999).

1α. Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα αυτοαξιολόγησης σχολείου

- Συνέχεια πειραματισμών στην Αγγλία.
- Η αυτοαξιολόγηση σχολείου εμφανίστηκε αρχικά στις αρχές της δεκαετίας του 1990 ως εναλλακτική στη σκληρή εξωτερική αξιολόγηση του OFSTET.
 - Γι' αυτό η αυτοαξιολόγηση είχε και τη στήριξη συνδικάτων των εκπαιδευτικών (NUT) (MacBeath, 2001).
- Φορέας υλοποίησης του Ευρωπαϊκού προγράμματος για το την Ελλάδα ήταν το τότε Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Π.Ι.).
 - Πρωταγωνιστικό ρόλο έπαιξε ο αείμνηστος Ιωσήφ Σολομών, αντιπρόεδρος αρχικά του Π.Ι. και συντονιστής του προγράμματος για την Ελλάδα.

1β. Το ελληνικό πρόγραμμα αυτοαξιολόγησης με ευρωπαϊκά κονδύλια στη συνέχεια μέχρι το 2000

- Ελληνικό πρόγραμμα από τον ίδιο φορέα, σε παρόμοια κατεύθυνση με το ευρωπαϊκό πρόγραμμα και ως συνέχεια του.
 - Πραγματοποιήθηκε με ευρωπαϊκά κονδύλια του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ) του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για πειραματισμούς σε 11 σχολεία (δημοτικά και γυμνάσια)
 - Διήρκεσε μέχρι το 2000.

Επισημάνσεις για τα δύο προηγούμενα προγράμματα

- Υπήρξαν ποικίλες αντιδράσεις στην ελληνική εκπαιδευτική και ακαδημαϊκή κοινότητα σε μια χώρα χωρίς σύστημα αξιολόγησης σχολείων/εκπαιδευτικών από το 1983 (Μποφυλάτος, 2002).
- Ένα πολύ θετικό του προγράμματος ήταν ότι **η αυτοαξιολόγηση σχολείου έγινε γνωστή στην ακαδημαϊκή και την εκπαιδευτική κοινότητα.**
- Γράφτηκαν κείμενα, Έλληνες συνεργάστηκαν σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Αυτό βέβαια δεν σήμαινε ότι επέφερε θεαματικές αλλαγές σε επίπεδο σχολείου, εκπαιδευτικών πρακτικών και εκπαιδευτικών.

Ακολούθησαν
δύο προγράμματα
(ένα ευρωπαϊκό και ένα διεθνές)
με συντονιστή επίσης τον John MacBeath:

2. Το διεθνές πρόγραμμα Carpe Vitam: Leadership for Learning

2002-2005:

Τρία ελληνικά σχολεία σε συνεργασία με το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας(ΚΕΕ) και το Πανεπιστήμιο Πατρών συμμετείχαν στο διεθνές πρόγραμμα **Carpe Vitam. Leadership for Learning.**

- Το πρόγραμμα είχε στόχο τη σύνδεση της ηγεσίας με τη μάθηση
- Χρησιμοποιήθηκαν μέθοδοι αυτοαξιολόγησης σχολικής μονάδας (Μπαγάκης, Δεμερτζή, Σταμάτης, 2007).

-
- ▶ Πρόγραμμα με εθνικούς συντονιστές πολύ γνωστά ονόματα στον χώρο της εκπαιδευτικής ηγεσίας, όπως ο Michael Schratz από την Αυστρία, η Jorun Moller από τη Νορβηγία, ο Leif Moos από τη Δανία κ.ά. (Μπαγάκης, MacBeath, 2008)
 - ▶ Σε κάθε μία από τις 7 συμμετέχουσες χώρες συμμετείχαν εκτός από Πανεπιστήμια ή ανάλογα ιδρύματα και τρία σχολεία σε κάθε χώρα .
 - ▶ Υπήρχε κεντρική χρηματοδότηση του προγράμματος (Peter Wallenberg) καθώς και εθνικές χρηματοδοτήσεις ενώ κάποιες δραστηριότητες (συναντήσεις) χρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα Comenius.
 - Στην Ελλάδα υπήρχε μια πάρα πολύ μικρή χρηματοδότηση από το Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ).

Επισημάνσεις

- Το διεθνές περιβάλλον και η μεγαλύτερη πείρα που υπήρχε συνέβαλαν καθοριστικά στην κατανόηση δύσκολων εννοιών τόσο ως προς τη θεωρητική και μεθοδολογική τους σημασία όσο και ως προς την εφαρμογή τους στο ελληνικό συγκείμενο (πλαίσιο), όπως:
 - η εστία ανάπτυξης (**focus of development**)
 - ο κριτικός φίλος (**critical friend**)
 - η συν-έρευνα (**co-research**)
 - οι μορφές ηγεσίας (**leadership**) κ.ά.

-
-
- Υπήρξαν σημαντικά ευρήματα ως προς:
 - **τον τρόπο λειτουργίας της υποστηρικτικής ομάδας**
 - **τη συγκρότηση εθελοντικής ομάδας στο σχολείο**
 - **τις «νησίδες ανάπτυξης» ενός σχολείου**
 - **τις συνθήκες που μπορούν να διευκολύνουν ή να δυσκολέψουν καθοριστικά το όλο εγχείρημα**
 - Υπήρξαν απτά αποτελέσματα αλλαγής σε κάποια σχολεία του προγράμματος, τα οποία είχαν συνέχεια και βάθος χρόνου

Παραδείγματα αποτελεσμάτων από το πρόγραμμα

- Ντοκυμαντέρ στην ΕΡΤ που παίχτηκε περισσότερες από 10 φορές στην ΕΡΤ
- Τριάντα και πλέον εκδηλώσεις σε όλη την Ελλάδα
- Αξιοποιήθηκε στην επίσημη επιμόρφωση στελεχών και εκπαιδευτικών
- Συνέδρια
- Βιβλία
- **«Άγγιξε» τους εκπαιδευτικούς!**

3. Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα **Bridges Across Boundaries**

- Το 2004-2005 Έλληνες συμμετείχαν στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα **Bridges Across Boundaries**.
- Αφορούσε 4 νέα τότε κράτη μέλη της τότε ΕΕ, τα οποία βρίσκονται στην Κεντρική Ευρώπη και προέρχονται από το πρώην «Ανατολικό μπλοκ».
- Είχε το ίδιο πλαίσιο με το πρώτο ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την αυτοαξιολόγηση σχολείου το 1997.

-
- Δεν υπήρχε συμμετοχή ελληνικών σχολείων, αλλά μόνο Ελλήνων πανεπιστημιακών ως experts και εμπειρών εκπαιδευτικών στην αυτοαξιολόγηση.
 - Μαζί με έμπειρους Πορτογάλους, Ελβετούς και Ιταλούς συνέβαλλαν ως κριτικοί φίλοι στο εγχείρημα της αυτοαξιολόγησης στην Πολωνία, Ουγγαρία, Σλοβακία, Τσεχία που ξεκινούσε τότε για πρώτη φορά στο πλαίσιο της ΕΕ στην οποία συμμετείχαν πλέον ως κράτη-μέλη (MacBeath, Schratz, Mereut, Jacobsen, 2005).

Επισημάνσεις

- ▶ Πολλά κοινά στοιχεία και συγγένεια των χωρών αυτών της Κεντρικής Ευρώπης με την Ελλάδα αναφορικά με την εφαρμογή της αυτοαξιολόγησης σε σχέση με τις περισσότερο αναπτυγμένες χώρες του Ευρωπαϊκού Βορρά.
- ▶ Ενδιαφέρουσα διεθνής εμπειρία.

4. Το διεθνές πρόγραμμα **International Teacher Leadership**

- Στη συνέχεια, το 2009 πραγματοποιήθηκε το διεθνές πρόγραμμα **International Teacher Leadership**, με τη συμμετοχή ελληνικών σχολείων
- Συντονιστής ήταν ο **David Frost** από το Πανεπιστήμιο του Cambridge (στενός συνεργάτης του John MacBeath, ο οποίος είχε επίσης μια μικρή συνεργασία στο πρόγραμμα αυτό).

-
- Στο πρόγραμμα χρησιμοποιήθηκαν μέθοδοι αυτοαξιολόγησης και δόθηκε έμφαση στην εκπαιδευτική ηγεσία και στο **portfolio επαγγελματικής ανάπτυξης του εκπαιδευτικού**.
 - Συμμετείχαν 6 ελληνικά σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
 - Υπήρχε μόνο διεθνής και όχι ελληνική χρηματοδότηση.

Επισημάνσεις

- ▶ Το πρόγραμμα έκανε σαφές και δοκίμασε συστηματικά το portfolio επαγγελματικής ανάπτυξης του εκπαιδευτικού σε ελληνικά σχολεία.
- ▶ Η μεθοδολογία αυτή εξακολουθεί να εφαρμόζεται σε επιμορφωτικό πρόγραμμα ομάδας πολύ μεγάλων και φημισμένων σχολείων (Κολλέγιο Αθηνών και Κολλέγιο Ψυχικού).
- ▶ Το πρόγραμμα αποσαφήνισε και βελτίωσε κάποια στοιχεία των εστιών ανάπτυξης που αξιοποιούνται στην αυτοαξιολόγηση σχολείου.
 - Στην προηγούμενη περίπτωση ήταν εστία ομάδας ενώ στην περίπτωση αυτή μπορούσε να είναι και εστία ατόμου

■ Το πρόγραμμα είχε μια πρακτική και χρηστική κατεύθυνση αξιοποιώντας καλά επεξεργασμένα επιμορφωτικά εργαλεία, δοκιμασμένα σε σχολεία, που αφορούσαν:

- την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών
- τις πρωτοβουλίες ανάπτυξης
- τη συνεργασία των εκπαιδευτικών
- την εκπαιδευτική ηγεσία που αφορά στους εκπαιδευτικούς και την αποτύπωση της σε καλά τεκμηριωμένο και δομημένο portfolio επαγγελματικής ανάπτυξης (Δεμερτζή, Βιτσάκη, Τσεμπερλίδου, 2015).

5. Πρόγραμμα αυτοαξιολόγησης σχολείου το 2010, στο πλαίσιο ευρωπαϊκών κονδυλίων για την Ελλάδα

Το πρόγραμμα αυτό θα χωριστεί τουλάχιστον **σε δύο καθοριστικές περιόδους.**

- ▶ Αλλαγές των πρωθυπουργών (4 εξαιρουμένων των υπηρεσιακών μέχρι τώρα)
- ▶ Αλλαγές των Υπουργών Παιδείας (6 εξαιρουμένων των υπηρεσιακών μέχρι τώρα)
- ▶ Αλλαγές των φορέων υλοποίησης (συγχώνευση ΟΕΠΕΚ, ΚΕΕ, ΠΙ στο ΙΕΠ με 3 φορές αλλαγές των ΔΣ)

Δραστικές αλλαγές στο πρόγραμμα και στις επίσημες πολιτικές ως προς το πρόγραμμα, γι' αυτό και **θα μπορούσε να χωριστεί σε πολύ περισσότερες περιόδους.**

Περίοδοι:

5α. Μέχρι το 2013: εφαρμόστηκε το προαιρετικό πρόγραμμα

5β. Μετά το 2013: επιδιώχτηκε να εφαρμοστεί σε όλα τα σχολεία της Ελλάδας μέχρι το τελικό πάγωμα του στις αρχές του 2015

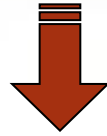
5α. Το προαιρετικό πρόγραμμα μέχρι το 2013

- Το 2010, στο πλαίσιο ευρωπαϊκών κονδυλίων για την Ελλάδα, ξεκίνησε ένα φιλόδοξο πρόγραμμα αυτοαξιολόγησης σχολείου στο οποίο σταδιακά και με παρακίνηση εντάχθηκαν πιλοτικά 600 σχολεία της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από τα 15.000 περίπου ελληνικά σχολεία.
- Φορέας υλοποίησης του προγράμματος ήταν το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (ΚΕΕ), το οποίο το 2012 συγχωνεύτηκε μαζί με άλλους δύο επιτελικούς φορείς του Υπουργείου Παιδείας στο Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ).
- Το πρόγραμμα σε κάθε συμμετέχον σχολείο υποστηριζόταν πέρα από την κεντρική υποστηρικτική του ομάδα από τον υπεύθυνο σχολικό σύμβουλο του κάθε συμμετέχοντος σχολείου.

-
- Είχε ομοιότητες με το αρχικό ευρωπαϊκό πρόγραμμα και τη συνέχεια του την περίοδο 1997-2000.
 - Επιδιώχτηκε να αποτελέσει συνέχεια του, αξιοποιώντας **ευρήματα** αυτής της περιόδου (όπως π.χ. τις εστίες ανάπτυξης) με διαφορετικό όμως συντονιστή, συντονιστική ομάδα, φορέα υλοποίησης, πολιτικό πλαίσιο, κλίμακα (αριθμό) σχολείων και χωρίς τη διεθνή δικτύωση του αρχικού ευρωπαϊκού προγράμματος.

5β. Το υποχρεωτικό πρόγραμμα μετά το 2013 μέχρι το τελικό πάγωμα του προγράμματος το 2015

- Το ίδιο πρόγραμμα το 2013 έγινε **υποχρεωτικό** για κάθε σχολείο με απόφαση του Υπουργείου Παιδείας. Επρόκειτο μάλιστα να συνδεθεί με την τυπική αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και των σχολείων.

- Σηματοδότησε μεγάλες αντιστάσεις & αντιδράσεις στην εκπαιδευτική κοινότητα, σε μια περίοδο με γενικότερη πολιτική φόρτιση εξ αιτίας πολλών μέτρων που λήφθηκαν για την εκπαίδευση (όπως απολύσεις κ.ά).

- Επίσης, με τις υπάρχουσες συνθήκες υποστήριξης & παρακολούθησης του προγράμματος, πέρα από τις όποιες εντάσεις, έθεσε σοβαρό **θέμα αξιοπιστίας και εγκυρότητας** της αυτοαξιολόγησης που πραγματοποιούσαν υπό αυτές τις συνθήκες τα σχολεία.

Παραδείγματα κακής πρακτικής

- Ωραιοποίηση της πραγματικότητας
- Βιαστική και πρόχειρη υλοποίηση για το θεαθήναι
- Γραφειοκρατική αντίληψη: “απλώς να δώσουμε μια έκθεση αυτοαξιολόγησης”

Χωρίς «happy end»

- ▶ Στις αρχές του 2015 η νέα κυβέρνηση πάγωσε όλο αυτό το θεσμικό πλαίσιο το οποίο παραμένει παγωμένο μέχρι σήμερα.
- ▶ Οι πολιτικές του νέου Υπουργού Παιδείας μετά το Σεπτέμβριο του 2015 δεν έχουν αποσαφηνιστεί στο θέμα αυτό, αν και **ο νέος πρόεδρος του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), ο Μάκης Κουζέλης έκανε αναφορές στην αυτοαξιολόγηση.**

Επιστημάνσεις για τις δύο φάσεις του προγράμματος

- ▶ Η έννοια του **πυλοτικού προγράμματος** είναι δύσκολο να αφορά 600 σχολεία αν πρόκειται να υλοποιηθεί με σοβαρό τρόπο
 - *πως εποπτεύονται και υποστηρίζονται τόσα σχολεία;*
- ▶ Η **συγκρότηση της επιστημονικής ομάδας** θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη λιγότερο - κατά το δυνατόν - τις πολιτικές ισορροπίες και να τοποθετεί άτομα που γνωρίζουν καλά το θέμα.
 - **Τα αποκλειστικά ακαδημαϊκά κριτήρια σε προγράμματα** αυτού του τύπου δεν επαρκούν για την επιλογή της επιστημονικής ομάδας

-
- **Η έννοια της εστίας ανάπτυξης**, θα πρέπει να διαμορφώνεται από το σχολείο, παρόλο που αυτό αποτελεί δύσκολο εγχείρημα.
 - Τα έτοιμα/προκάτ menu δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη επαρκώς τις ανάγκες ενός σχολείου.
 - Menu που διαμορφώθηκε 10 και πλέον χρόνια πριν δεν είναι το πιο κατάλληλο πλαίσιο εστιών ανάπτυξης
 - Πολλά αλλάζουν στην προσέγγιση της εστίας ανάπτυξης από το τέλος του 1990. Ακόμα και στα 2 διεθνή προγράμματα της δεκαετίας του 2000 που προαναφέρθηκαν υπήρχαν σημαντικές διαφορές.

-
- **Ο κριτικός φίλος** απαιτεί εκπαίδευση και δεν είναι δυνατόν ο κάθε σχολικός σύμβουλος αυτόματα να παίξει αυτό τον δύσκολο ρόλο και μάλιστα να έχει την αποκλειστικότητα στο ρόλο αυτό.
 - Η βιβλιογραφία εμπλουτίζεται για τον κριτικό φίλο και οι δυσκολίες που υπάρχουν στο ρόλο του στην πράξη είναι πάρα πολλές.

Β. Ευρύτερα συμπεράσματα για την αυτοαξιολόγηση σχολείου από την Ελλάδα

6. Καθοριστικά στοιχεία για την αυτοαξιολόγηση σχολείου

Τι μάθαμε από τη δεκταοκτάχρονη αυτή ελληνική εμπειρία.
Κεντρικά στοιχεία για την αποτίμηση αυτή αποτελούν:

- **η ομάδα υποστήριξης της αυτοαξιολόγησης**
- **ο ρόλος του κριτικού φίλου**
- **ο τρόπος διαμόρφωσης των εστιών ανάπτυξης**
- **η κλίμακα (αριθμός σχολείων) εφαρμογής της**

-
- το πέρασμα από μικρής κλίμακας πειραματισμούς σε εθνικές πολιτικές
 - η υποχρεωτικότητα και η καθολικότητα της
 - η σύνδεσή της με την εξωτερική αξιολόγηση
 - η κουλτούρα αξιολόγησης κάθε χώρας (διαφορές της Ελλάδας από την Κύπρο)

Στοιχεία όπως αυτά φαίνεται να καθορίζουν την αξιοποίηση ή τον εκφυλισμό της αυτοαξιολόγησης σχολείου.

δα. Ευρύτερες επισημανσεις από τον John MacBeath (2006) για την αυτοαξιολόγηση σχολείου

Table 2.1 Favouring and constraining factors for SSE

	<i>Favourable conditions for SSE</i>	<i>Inhibiting conditions for SSE</i>
External factors	<ul style="list-style-type: none"> • When self-evaluation results are exclusively used for development purposes • Opportunities for staff to engage in professional dialogue with inspectors • Open-minded inspection • Encouraging schools to take risks • Positive feedback • Respecting the professionalism of teachers • Friendly non-confrontational or non-threatening approach to inspection 	<ul style="list-style-type: none"> • Inspector's excessive focus on accountability • Pressure from national exams • Imposition of self-evaluation criteria on schools • Disrespect from inspectors • Negative media publicity • Using results for performance-related pay • Inaccurate inspection reports • Paperwork • OFSTED over-scrutiny • Lack of genuine consultation with teachers on inspection policies • Perceived threat from outside audiences • Restriction to strict external criteria • When conducted against a background of school league tables/standards • Pressure from SATS
In-school factors	<ul style="list-style-type: none"> • Awareness of SSE purpose • The school's commitment to self-evaluation • Mutual trust and willingness to share knowledge and skills with colleagues • Teachers' access to SSE data • Availability of self-critical • Teachers confidence • When fitted directly into school improvement plan • Sharing good practice • Whole school ownership • Training/INSET on self-evaluation 	<ul style="list-style-type: none"> • Time constraints and workload • Fear and ambiguity about the purpose of self-evaluation • Lack of non-contact hours for primary teachers to share ideas with colleagues • The fear of colleagues seeing weakness as failure • A blame culture • When SSE findings are not acted upon • Lack of support by school leadership • Staff reluctance to change

Παράγοντες που ευνοούν και περιορίζουν την αυτοαξιολόγηση σχολείου (ΑΣ)

Συνθήκες που ευνοούν την ΑΣ

Συνθήκες που αναστέλλουν την ΑΣ

Ε
ξ
ω
τ
ε
ρ
ι
κ
ο
ι

π
α
ρ
α
γ
ο
ν
τ
ε
ς

Τα αποτελέσματα της αυτοαξιολόγησης χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την ανάπτυξη του σχολείου

Υπερβολική εστίαση του επιθεωρητή στη λογοδοσία

Δίνονται στο προσωπικό του σχολείου ευκαιρίες να εμπλακεί σε επαγγελματικό διάλογο με τους επιθεωρητές

Πίεση από εθνικές εξετάσεις

Ανοιχτόμυαλη επιθεώρηση

Επιβολή κριτηρίων αυτοαξιολόγησης στα σχολεία

Τα σχολεία ενθαρρύνονται να παίρνουν ρίσκα

Έλλειψη σεβασμού από τους επιθεωρητές

Θετική ανατροφοδότηση

Αρνητική δημοσιότητα στα ΜΜΕ

Σεβασμός στον επαγγελματισμό των εκπαιδευτικών

Χρήση των αποτελεσμάτων της ΑΣ για προσαρμογή της αμοιβής ανάλογα με την απόδοση

Παράγοντες που ευνοούν και περιορίζουν την αυτοαξιολόγηση σχολείου (ΑΣ)

Συνθήκες που ευνοούν την ΑΣ

Συνθήκες που αναστέλλουν την ΑΣ

Ε ξ ω τ ε ρ ι κ ο ι π α ρ α γ ο ν τ ε ς	Φιλική, όχι συγκρουσιακή ή απειλητική προσέγγιση της επιθεώρησης	Ανακριβείς εκθέσεις επιθεωρητών
		Γραφική εργασία
		Εξονυχιστική έρευνα του OFSTED
		Έλλειψη πραγματικής διαβούλευσης με τους εκπαιδευτικούς σχετικά με τις πολιτικές της επιθεώρησης
		Αίσθηση απειλής από εξωτερικά ακροατήρια
		Περιορισμός σε αυστηρά εξωτερικά κριτήρια
		Η ΑΣ υλοποιείται σε ένα πλαίσιο όπου τα σχολεία κατατάσσονται σε κατηγορίες ανάλογα με τις επιδόσεις τους
		Πίεση από εξετάσεις (Standard assessment tests)

Παράγοντες που ευνοούν και περιορίζουν την αυτοαξιολόγηση σχολείου (ΑΣ)

	<i>Συνθήκες που ευνοούν την ΑΣ</i>	<i>Συνθήκες που αναστέλλουν την ΑΣ</i>
Π α ρ ά ο ν τ ε ς ε γ τ ό ς σ χ ο λ ε ί ο υ	Συναίσθηση του σκοπού της ΑΣ	Οι περιορισμοί του χρόνου και το βάρος της εργασίας
	Η δέσμευση του σχολείου στην αυτοαξιολόγηση	Φόβος και αμφισημία σχετικά με το σκοπό της αυτοαξιολόγησης
	Αμοιβαία εμπιστοσύνη και προθυμία για ανταλλαγή γνώσεων και δεξιοτήτων μεταξύ συναδέλφων	Έλλειψη ελεύθερων ωρών για τους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ώστε να μοιράζονται ιδέες με συναδέλφους
	Πρόσβαση των εκπαιδευτικών στα δεδομένα της ΑΣ	Ο φόβος ότι οι συνάδελφοι θα αντιληφθούν την αδυναμία ως αποτυχία

Παράγοντες που ευνοούν και περιορίζουν την αυτοαξιολόγηση σχολείου (ΑΣ)

	<i>Συνθήκες που ευνοούν την ΑΣ</i>	<i>Συνθήκες που αναστέλλουν την ΑΣ</i>
Π α ρ ά ο ν τ ε ς ε ν τ ό ς σ χ ο λ ε ί ο υ	Προθυμία για αυτοκριτική	Μια κουλτούρα απόδοσης ευθυνών
	Η αξιολόγηση συναρτάται άμεσα με το σχέδιο βελτίωσης του σχολείου	Όταν δεν δρούμε με βάση τα αποτελέσματα της ΑΣ
	Ανταλλαγή καλών πρακτικών	Έλλειψη υποστήριξης από την ηγεσία του σχολείου
	Κυριότητα όλου του σχολείου	Απροθυμία του προσωπικού για αλλαγή
	Κατάρτιση/Επιμόρφωση στην αυτοαξιολόγηση	

Καταληκτικές σκέψεις

- Είναι λυπηρό ότι μετά το δεκαοχτάχρονο ελληνικό ταξίδι της αυτοαξιολόγησης, τώρα στην Ελλάδα όλα είναι **παγωμένα**
- Υπάρχει μάλιστα αρνητική φόρτιση σε μεγάλο βαθμό στην εκπαιδευτική κοινότητα.
- Προσωπικά ήμουν από τους ανθρώπους της εκπαίδευσης που έψαχνα την αυτοαξιολόγηση από τα τέλη της δεκαετίας του 1990
- Πάλεψα χωρίς μέσα με ομάδες εκπαιδευτικών να καταλάβουμε και να υποστηρίξουμε την αυτοαξιολόγηση σε κάποια σχολεία και υπήρξαν θετικά αποτελέσματα.

➤ Βρέθηκα σε πολύ δύσκολη θέση όταν με λύπη μου το 2014 έβλεπα η αυτοαξιολόγηση να εκτρέπεται και να εκφυλίζεται.

➤ Τότε δημόσια άσκησα έντονη κριτική γι' αυτό το φαινόμενο.

➤ Γνωρίζω ότι στην Κύπρο έχουν υπάρξει προσπάθειες για την αυτοαξιολόγηση σχολείου

➤ **Εύχομαι να αξιοποιήσετε καλύτερα τη διεθνή, αλλά και την ελληνική εμπειρία, ούτως ώστε στο δικό σας εκπαιδευτικό σύστημα και στη δικιά σας συγγενική σε μας κουλτούρα να πετύχετε καλύτερα αποτελέσματα!**

MERCI!
THANK YOU!

7. Ενδεικτικές αναφορές

MacBeath, J. (2001) *Η αυτοαξιολόγηση στο σχολείο. Ουτοπία και Πράξη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

MacBeath, J. (2006) *School inspection and Self-Evaluation. Working with the new relationships*. London: Routledge

MacBeath, J., Schratz, M., Meuret, D., Jacobsen, L. (2005) *Η αυτοαξιολόγηση στο ευρωπαϊκό σχολείο (Μετάφραση: Δεληγιάννη, Μ.)*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Μπαγάκης, Γ. (2001) *Αξιολόγηση προγραμμάτων και σχολείου*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Μπαγάκης, Γ. (επιμ.) (υπό έκδοση) *Μεθοδολογία, πολιτικές, πρακτικές επιμόρφωσης και επαγγελματικής ανάπτυξης του εκπαιδευτικού που βασίζονται στο σχολείο (school based)*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Μπαγάκης, Γ., Δεμερτζή, Κ., Σταμάτης, Θ. (2007) *Ένα σχολείο μαθαίνει. Η αυτοαξιολόγηση και η ανάπτυξη ενός σχολείου στο πλαίσιο του Διεθνούς Προγράμματος Carpe Vitam, Leadership for Learning*. Αθήνα: Λιβάνης.

Μπαγάκης, Γ. , Σκιά, Κ. (2015) (επιμ.) *Διερεύνηση των δυνατοτήτων επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών σήμερα στη χώρα μας*. Αθήνα: Γρηγόρης

Μπαγάκης, Γ. και MacBeath, J. (επιμ) (2008) *Η ηγεσία που διευκολύνει τη μάθηση*. Αθήνα: Λιβάνης

Σολομών, Ι. (επιμ.) (1999) *Εσωτερική αξιολόγηση και προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα. Ένα πλαίσιο εργασίας και υποστήριξης*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.